

VETERINAIR TUCHTCOLLEGE

Beslissing in de zaak onder nummer van: 2017/42

De klachtambtenaar, bedoeld in artikel 8.15 lid 2, onderdeel b, van de Wet dieren, hierna: de klachtambtenaar

tegen
Y,

hierna: beklaagde

1. DE PROCEDURE

Het college heeft kennisgenomen van het klaagschrift, het verweer, de repliek en de dupliek.

Bij de mondelinge behandeling is de gemachtigde van de klachtambtenaar verschenen. Beklaagde is eveneens verschenen, tezamen met zijn advocaat.

2. DE KLACHT

2.1. Beklaagde wordt in het klaagschrift verweten in de periode van 1 maart 2014 tot en met 30 september 2015 met betrekking tot de inzet van antibiotica op drie varkensbedrijven niet conform de vigerende wet- en regelgeving en de zorgvuldige beroepsuitoefening te hebben gehandeld.

2.2. In repliek heeft de klachtambtenaar het onderzoeksrapport dat betrekking had op een van de drie varkenshouderijen ingetrokken, onder handhaving van de in het klaagschrift verzochte onvoorwaardelijke boete van € 1.500. Dit brengt mee dat de beoordeling van de klacht hierna thans nog op twee varkenshouderijen betrekking heeft.

3. DE VOORGESCHIEDENIS

3.1. De onderhavige zaak vindt zijn oorsprong in door de NVWA uitgevoerde onderzoeken naar aanleiding van een inspectie ter zake van het gebruik van antibiotica op twee varkensbedrijven, met (op basis van de zogenoemde 'gecombineerde opgave' per 1 april 2015) respectievelijk circa 4.188 en 20.869 varkens. Met de veehouders van deze bedrijven had beklaagde een '1 op 1 overeenkomst' en was hij als begeleidend dierenarts op de bedrijven verantwoordelijk voor het diergeneesmiddelengebruik, daaronder de inzet van antibiotica.

3.2. Op 6 mei 2015 hebben twee inspecteurs van de NVWA het eerste vleesvarkensbedrijf bezocht en de administratie aangaande het diergeneesmiddelengebruik ingezien

over de periode van 1 maart 2014 tot 1 juli 2015. Tijdens de inspectie trof de NVWA op het bedrijf onder meer een verpakking aan van 1 kg Doxylin 100% (REG NL 110817). Uit de administratie werd geconcludeerd dat in de bewuste periode onder meer de volgende antibiotica waren geleverd:

- Op 10 april 2014: 5 verpakkingen à 1 kg Doxycycline Hcl (REG NL 8917)
- Op 24 juli 2014: 6 verpakkingen à 1 kg Doxycycline Hcl (REG NL 8917)
- Op 24 juli 2014: 6 verpakkingen à 550 gr Tylogran WSP (REG NL 10213)
- Op 28 juli 2014: 2 verpakkingen à 1 kg Doxycycline Hcl (REG NL 8917)
- Op 18 augustus 2014: 1 verpakking à Doxycycline Hcl (REG NL 8917)
- Op 5 november 2014: 2 verpakkingen à 1 kg Doxylin 100% (REG NL 110817)
- Op 5 januari 2015: 3 verpakkingen à 1 kg Colistine 4800 WSP (REG NL 7733)

3.3. De NVWA heeft op 10 september 2015 op de praktijk aan beklagde gevraagd om een verklaring af te leggen over de genoemde leveringen van antibiotica. Beklagde heeft op dat moment nog niets verklaard en aangegeven dat een verklaring per e-mail naar de NVWA zou worden verstuurd. Dat is vervolgens door de praktijkmanager namens beklagde gebeurd, en in het e-mailbericht is ook de visie van de praktijk gegeven ten aanzien van hetgeen de NVWA in enkele andere onderzoeken had geconcludeerd met betrekking tot de inzet van antibiotica door collegae van beklagde op andere varkenshouderijen.

3.4. Op 22 september 2015 hebben twee inspecteurs van de NVWA een tweede door beklagde begeleid bedrijf bezocht en de administratie aangaande het diergeneesmiddelengebruik ingezien over de periode van 7 januari 2015 tot en met 21 september 2015. Tijdens de inspectie trof de NVWA op het bedrijf onaangebroken verpakkingen aan van de volgende diergeneesmiddelen: 12 flacons van 100 ml Ampicilline (REG NL 8480), 2 flacons van 100 ml Amoxicilline (REG NL 8787), 1 flacon van 100 ml Denagard 10% (REG NL 8014), 3 flacons van 200 ml Albipen (REG NL 7828), en een aangebroken verpakking te weten 1 flacon à 100 ml Engemycine (REG NL 8291). Gebleken is dat er in de hier in het geding zijnde periode diverse keren antibiotica aan het bedrijf waren geleverd, ook zogenoemde tweede keuze middelen, onder meer wordt in de stukken vermeld: zes keer Albipen LA 200 (REG NL 7828) – in totaal 104 flacons, en 8 keer Ampicilline 20% PRO INJ. 100 ml (REG NL 8480), in totaal 168 flacons. Ook is volgens de klachtambtenaar uit de administratie gebleken de levering van: 6 flacons van 250 ml Trimsulint (REG NL 10135), 134 flacons van 100 ml Denagard (REG NL 8014), 69 flacons van 100 ml Lincomycine spectinomycine (REG NL 8271) en 30 verpakkingen van 550 gram Tylogran WSP (REG NL 10213). De NVWA heeft geconcludeerd dat door beklagde in strijd is gehandeld met de wettelijke voorschriften, en in een aantal gevallen ook met de toelatingsbeschikkingen. Beklagde en het management van de praktijk zijn per aangetekende brief van 21 maart 2016 in de gelegenheid gesteld om hierover een verklaring af te leggen. Beklagde heeft geen verklaring afgelegd. Wel is op 31 maart 2016 een van de directieleden van de praktijk door de NVWA gehoord.

3.5. Op basis van de onderzoeken is, kort gezegd, geconcludeerd dat door beklagde niet was voldaan aan de voorwaarden voor het toepassen van antibiotica, zoals die sinds 1 maart 2014 van kracht zijn. De bevindingen en conclusies van de NVWA zijn neergelegd in een berechtingsrapport, dat naar de klachtambtenaar is verzonden, die op basis daarvan heeft besloten om bij klaagschrift d.d. 22 mei 2017 de onderhavige tuchtprocedure te entameren.

3.6. In de stukken wordt vermeld dat door het ministerie (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) op grond van artikel 8.7 van de Wet dieren aan de dierenartsenpraktijk (als rechtspersoon) waar beklagde zijn werkzaamheden voor verricht, op basis van hetzelfde onderliggende feitencomplex een bestuurlijke boete is opgelegd ad € 5.000 (naar de klachtambtenaar heeft gesteld per onderzoeksrapport), wegens overtreding van artikel 2.19 eerste lid van de Wet dieren, juncto artikel 5.8 eerste lid van het Besluit diergeneesmiddelen, juncto artikel 2.17 en bijlage 9 van de Regeling Diergeneesmiddelen.

4. HET VERWEER

Beklaagde heeft gemotiveerd verweer gevoerd. Op dat verweer zal hierna, voor zover nodig, worden ingegaan.

5. DE BEOORDELING

5.1. Aan de orde is de vraag of beklagde met betrekking tot de inzet van antibiotica op de bedrijven in kwestie in strijd heeft gehandeld met de wettelijke voorschriften alsook met de zorgvuldige beroepsuitoefening, als bedoeld in artikel 8.15 juncto artikel 4.2 van de Wet dieren.

Met betrekking tot de ontvankelijkheid

5.2. Met betrekking tot de redelijke termijn waarbinnen een klacht moet zijn ingediend wordt ten aanzien van de door de klachtambtenaar als overheidsinstantie aangebrachte tuchtzaken ook in aanmerking genomen de periode tussen het moment waarop een dierenarts door de NVWA is gehoord en de cautie is verleend -en gegronde redenen had om aan te nemen dat een tuchtprocedure zou volgen- en het moment van indiening van de klacht, welke periode ingevolge de huidige jurisprudentie maximaal twee jaar mag bedragen, aan welk vereiste in de onderhavige tuchtzaak is voldaan.

5.3. Hiernaast neemt het college met betrekking tot de verjaring in aanmerking de periode gelegen tussen het tijdstip waarop de verweten gedragingen zich feitelijk hebben voorgedaan en het tijdstip van indiening van de klacht. Deze termijn is in eerdere jurisprudentie bepaald op maximaal drie jaar (in particuliere zaken mogelijk langer in de situatie dat een klager redelijkerwijs niet eerder op de hoogte kon zijn van het klachtwaardig handelen en de gevolgen ervan). Aangezien het hier een klacht van het ministerie en dus geen particuliere zaak betreft, houdt het college drie jaar aan als zijnde de uiterste termijn, hetgeen meebrengt dat in het klaagschrift vermelde feiten en conclusies die ten aanzien van het eerste bedrijf betrekking hebben op de periode vóór 22 mei 2014, buiten de beoordeling blijven.

Inhoudelijk

5.4. In het licht van de resistentieproblematiek en het tegengaan van onnodig en onverantwoord antibioticagebruik, is het kanalisatieregime voor antibiotica per 1 maart 2014 aangescherpt en hebben deze diergeneesmiddelen de UDD-status gekregen (vgl. artikel 2.17 van de Regeling diergeneesmiddelen). Hoofregel is dat antibiotica slechts bij dieren mogen worden toegepast door de dierenarts zelf en dat dierhouders geen antibiotica op hun bedrijf op voorraad mogen hebben. In eerdere jurisprudentie van het

veterinair tuchtcollege werd reeds uitgedragen dat van de dierenarts wordt verwacht alleen dan tot de inzet van antibiotica te besluiten, als daartoe een onderbouwde veterinaire noodzaak bestaat, gebaseerd op voorafgaande diagnostiek en blijkend uit een controleerbare verslaglegging. Vaste jurisprudentie is dat het voorschrijven van diergeneesmiddelen dient te geschieden in het kader van een verantwoorde diergeneeskundige behandeling, die in beginsel onderzoek, diagnose, nazorg en verslaglegging omvat.

5.5. De wetgever heeft er met betrekking tot de levering van antibiotica in de intensieve veehouderij voor gekozen vrij gedetailleerd en bindend vast te leggen waar dierenartsen tezamen met veehouders aan moeten voldoen, als vervat in de reeds genoemde bijlage 9 van de Regeling diergeneesmiddelen. Zo dient onder meer sprake te zijn van een '1 op 1' relatie tussen dierenarts en veehouder, gebaseerd op een schriftelijke overeenkomst, waarbij de veehouder zich verplicht om alle diergeneeskundige zorg (per diersoort) bij deze dierenarts af te nemen. Ook is de dierenarts gehouden de veehouderij regelmatig te bezoeken, waarvan de minimumfrequentie voor vleesvarkens is bepaald op 1 keer per maand, waarvan een visiteverslag dient te worden gemaakt en waarbij tenminste de gezondheidsstatus van de dieren wordt beoordeeld en het antibioticagebruik sinds de vorige ronde wordt geëvalueerd. De dierenarts dient tezamen met de veehouder een jaarlijks te evalueren bedrijfsgezondheidsplan op te stellen, specifiek gericht op het bedrijf in kwestie, met daarin een analyse van de gezondheidssituatie van de dieren op het bedrijf en een evaluatie van het diergeneesmiddelen en het antibioticagebruik in het voorgaande jaar, en daarin tevens opgenomen de voorgenomen maatregelen om de diergezondheidsituatie op het bedrijf te verbeteren en, met een termijnstelling, tot een te benoemen reductiedoelstelling van het antibioticagebruik te komen. Ook dient een bedrijfsbehandelplan te worden opgesteld waarin wordt vermeld ten aanzien van welke aandoeningen en indicaties die er op het bedrijf voorkomen er welke diergeneesmiddelen c.q. antibiotica (door de veehouder zelf) worden ingezet. Het college verwijst voor wat betreft het bedrijfsgezondheidsplan en bedrijfsbehandelplan naar bijlage 9 van de Regeling diergeneesmiddelen onder 6 en naar de artikelen 1.28, eerste lid van het Besluit houders van dieren, artikel 5.9, eerste lid, van het Besluit diergeneeskundigen en de artikelen 5.13, 5.14, 5.17 en 5.21 van de Regeling diergeneeskundigen.

5.6. Voor koppelbehandelingen geldt dat ze altijd vooraf worden gegaan door tenminste een bedrijfsvisite met klinische inspectie van de te behandelen dieren door de dierenarts, waarbij een diagnose met betrekking tot de vermoede bacteriële infectie wordt gesteld en alsdan antibiotica mogen worden geleverd waarmee de dieren eenmalig behandeld kunnen worden (bijlage 9 zesde lid onderdeel 2 onder a van de Regeling diergeneesmiddelen).

5.7. In een aantal situaties en onder strikte voorwaarden zijn op de hoofdregel door de wetgever weer uitzonderingen toegestaan en mogen dierhouders, onder verantwoordelijkheid van en conform het behandeladvies van de dierenarts, zelf antibiotica aan hun dier(en) toedienen (vgl. artikel 2.18 lid 2 onder b en Bijlage 1 onderdeel 5 onder k en Bijlage 9 onderdeel 2 van de Regeling diergeneesmiddelen). Ten aanzien van varkenshouderijen (c.q. houders van meer dan 5 varkens) is het voor de behandeling van individuele dieren toegestaan dat eerste keuzemiddelen aan de veehouder worden geleverd, opdat deze tussentijds voorhanden zijn om te kunnen worden ingezet door de veehouder zelf in acute situaties ter behandeling van in het bedrijfsbehandelplan genoemde aandoeningen of ziekten die op het bedrijf voorkomen (bijlage 9, onderdeel 6, onder lid 3

a van de Regeling diergeneesmiddelen). Deze eerste keuze middelen mogen dan op het bedrijf voorhanden zijn in een hoeveelheid waarmee hoogstens 15 % van de op het bedrijf aanwezige en voor de aandoening of ziekte vatbare dieren eenmalig kunnen worden behandeld (bijlage 9, onderdeel 6, onder lid 5 b van de Regeling diergeneesmiddelen) dan wel in de kleinst leverbare primaire verpakking. Achterliggende gedachte is dat met een dergelijke individuele curatieve behandeling door de veehouder zelf snel kan worden gehandeld om een uitbraak van een besmetting op afdelings- of stalniveau te voorkomen.

5.8. Met betrekking tot de levering van tweede keuzemiddelen voor individuele behandeling van varkens door de veehouder zelf ging het in de periode waarop de klacht ziet om een uitzondering voor de behandeling van drie specifiek in de regeling benoemde aandoeningen, te weten neonatale diarree door E. coli, speendiarree door E. coli en meningo-encephalitis door Streptococcus suis. Daarbij golden als voorwaarden dat de dierenarts in een periode van 14 dagen voorafgaand aan de toepassing van het middel, het bedrijf moest hebben bezocht en hebben geconstateerd dat behandeling van dieren met een tweede keuze middel noodzakelijk was. Ook moest een schriftelijke instructie inzake het gebruik van het middel achter worden gelaten, waarin in ieder geval de mogelijk te behandelende dieren ondubbelzinnig geïdentificeerd waren, dan wel het moederdier indien het een ongebooren dier betrof, naast dat in het bedrijfsdossier maatregelen waren opgenomen om de uitbraak te bestrijden en herhaling te voorkomen. Na evaluatie van de UDD-regeling geldt inmiddels sinds 1 januari 2017 dat tweede keuze middelen mogen worden geleverd voor drie zelf aan te wijzen bedrijfsspecifieke aandoeningen of ziekten, op te nemen in het bedrijfsbehandelplan (Bijlage 9, onderdeel 6, lid 3 onder c van de Regeling diergeneesmiddelen). Bij biggen tot en met de leeftijd van acht weken is de regelgeving nog immer zo dat de dierenarts in de twee weken voorafgaand aan de behandeling met dit middel het bedrijf dient te hebben bezocht en te hebben geconstateerd dat behandeling met een tweede keuze middel noodzakelijk is, waarbij een instructie wordt achtergelaten en de mogelijk te behandelen dieren althans het moederdier worden geïdentificeerd (Bijlage 9, onderdeel 5, leden 6 en 7). Met betrekking tot biggen c.q. varkens ouder dan 8 weken kan sinds 1 januari 2017 worden volstaan met een contactmoment tussen de veehouder en de dierenarts, waarbij laatstgenoemde besluit of individuele behandeling van varkens met een tweede keuzemiddel kan plaatsvinden voor een in het bedrijfsbehandelplan opgenomen aandoening, waarbij een schriftelijke instructie voor de veehouder wordt opgesteld. Tweede keuzemiddelen mogen thans op varkensbedrijven voorhanden zijn in een maximale hoeveelheid voor de behandeling van 10% van een voor een aandoening of ziekte gevoelige varkens (Bijlage 9, onderdeel 6, onder lid 5 c van de Regeling diergeneesmiddelen).

5.9. Bij de beoordeling van de onderhavige klacht neemt het college tevens als leidraad het onder verantwoordelijkheid van de Werkgroep Veterinair Antibioticabeleid (WVAB) van de KNMvD opgestelde 'Formularium Varken', versie juli 2012, waarin onder meer per indicatie en orgaansysteem op basis van effectiviteit en resistentiegevoeligheid wordt aangegeven welke antimicrobiële middelen worden beschouwd als eerste, tweede of derde keuze middelen.

5.10. Het college houdt er in de onderhavige zaak rekening mee dat de regels met betrekking tot de inzet van tweede keuzemiddelen inmiddels enigszins zijn versoepeld, hetgeen impliceert dat de aanvankelijke regelgeving op dat punt niet goed werkbaar is gebleken. Uit de brochure 'Gevolgen gewijzigde UDD regeling' van het ministerie van

EZ, met daarin de wijzigingen per 1 januari 2017, volgt voorts dat onder individuele behandeling ook mag worden verstaan een behandeling van een kleine groep dieren, maar in geen geval een hele stal of afdeling. Het college acht de hier bedoelde omschrijving van wat onder een individuele behandeling mag worden verstaan, uiterst redelijk en bruikbaar, ook voor wat betreft de hier in het geding zijnde periode, zodat hier vanuit wordt gegaan. De overige van de zijde van beklaagde geuite kritiekpunten op de huidige wetgeving laat het college aan de wetgever en aan de politiek en voor wat betreft de onderhavige tuchtzaak dus buiten beschouwing.

Ten aanzien van onderzoeksrapport nr 90372 (bedrijf A)

5.11. Het voert naar het oordeel van het college te ver om alle in het rapport benoemde leveringen te moeten bespreken, zodat het college zich tot een selectie zal beperken.

5.12. Voor zover bij de inspectie op dit bedrijf op 6 mei 2015 door de NVWA een onaan-gebroken verpakking Doxylin 100% is aangetroffen, is gebleken dat die 5 november 2014 is geleverd in het kader van een koppelbehandeling. Daaraan blijkt een visite vooraf te zijn gegaan, waarvan een verslag is opgemaakt, met daarin de notitie 'hoest in afdeling 5 en 6, behandelen met Doxy', terwijl in de logboeken wordt vermeld 'snuffelziekte/longontsteking'. Ook al is een en ander tekstueel wat summier en wordt geen vermoedelijke bacteriële infectie benoemd, gaat het college er vanuit dat hier op aanvaardbare gronden na inspectie door beklaagde eerste keuze antibiotica zijn geleverd voor een koppelbehandeling in twee afdelingen, die is verantwoord in het bedrijfsbehandelplan. Het college acht verder voldoende aannemelijk dat een behandeltermijn is voorgeschreven voor 5 dagen, zijnde de volgens de registratiebeschikking maximale behandelduur. Voor zover de veehouder de varkens 3 dagen heeft behandeld, omdat de dieren toen reeds waren opgeknapt, heeft een dierenarts daar niet altijd zicht en controle op, naast dat het hier om de in de registratiebeschikking genoemde minimaal in acht te nemen behandelduur ging. Op grond van het voorgaande valt niet zo goed in te zien dat hier door beklaagde tuchtrechtelijk verwijtbaar is gehandeld, buiten dat er een verpakking van 1 kilogram op de veehouderij is achtergebleven, waarvoor de veehouder blijkens de stukken van de NVWA een waarschuwing heeft gekregen.

5.13. Meer algemeen wordt overwogen dat het college een van de registratiebeschikking afwijkende behandelduur niet zonder meer en onder alle omstandigheden onjuist of tuchtrechtelijk verwijtbaar oordeelt, indachtig dat binnen de beroepsgroep bekend is dat bijsluiters verouderd kunnen zijn en niet altijd op basis van voortschrijdende inzichten door fabrikanten worden aangepast.

5.14. Het effect van de kuur en de overgebleven verpakking lijkt bij de visite op 25 november 2014 niet met de veehouder te zijn besproken c.q. geëvalueerd, althans blijkt zulks niet uit het visiteverslag. Ten aanzien van de verplichte maandelijkse bedrijfsbezoeken geldt overigens ook dat de algehele gezondheidstoestand van de dieren op het bedrijf in het visiteverslag dient te worden beschreven alsook de evaluatie van het antibioticagebruik sinds de vorige ronde.

5.15. Voor zover er op 24 juli 2014 antibiotica is geleverd, heeft beklaagde onbestreden gesteld dat dit door een toenmalige collega is geschied, die met voor en achternaam in de stukken wordt genoemd, en stelt het college vast dat tegen deze collega geen klacht is ingediend. Dan zijn er nog leveringen van andere eerste keuze antibiotica.

Bijvoorbeeld is op 28 juli 2014 en 18 augustus 2014 Doxycycline geleverd, zonder dat deze leveringen blijkens de overgelegde visiteverslagen en logboeken duidelijk samenvallen met een bedrijfsbezoek door beklagde. De klachtambtenaar stelt zich op het standpunt dat deze antibiotica niet aan de veehouder hadden mogen worden geleverd, omdat ze volgens de registratiebeschikking via het drinkwater moeten worden toegediend en het huisvestings drinkwater en voersysteem op het bedrijf zich ook niet leenden voor de individuele behandeling van varkens met oraal toe te dienen middelen. Aldus stelt de klachtambtenaar dat deze antibiotica eerst mochten worden toegepast na een inspectie met diagnosestelling door de dierenarts, hetgeen hier niet het geval is geweest.

5.16. Het verweer van beklagde houdt in dat dit eerste keuze antibiotica betroffen die onder de '15% regeling' vielen, en op het bedrijf aanwezig mochten zijn en die de veehouder zelf individueel mocht toepassen voor in het bedrijfsbehandelplan genoemde aandoeningen, waar met name acute APP en acute PIA op dit bedrijf voorkwamen. Als bleek dat een behandeling van meer dan 15% van de varkens nodig was, stelt beklagde steeds een visite te hebben afgelegd. Beklagde heeft in dat kader ook gesteld dat vanuit het ministerie bij een werkbezoek aan de praktijk in februari 2015 en destijds ook anderszins de informatieverstrekking zo is geweest dat ook oraal toe te dienen antibiotica voor behandeling van individuele dieren aan veehouders mochten worden geleverd in het kader van de '15% regeling'.

5.17. Aan beklagde kan worden toegegeven dat het enkele feit dat een antibioticum volgens de registratiebeschikking oraal via het drinkwater moet worden toegediend niet zonder meer een koppelbehandeling impliceert. Anderzijds ging het in casu bijvoorbeeld om Doxylin 100% in onverdunde vorm en zijn er ook diverse andere oraal toe te dienen antibiotica geleverd (Tylogran, Doxycycline). Of deze antibiotica, zoals beklagde heeft gesteld, door de veehouder via het drinkwater middels een trog in een hok voor individueel te behandelen varkens zijn toegepast, en dat er bij een behandeling van meer dan 15% van de varkens of nog gezonde varkens 'at risk' steeds wel een visite door hem zou zijn afgelegd en vooraf een klinische inspectie zou zijn verricht, valt zulks voor het college niet te verifiëren.

5.18. Het college gaat er in redelijkheid vanuit dat de '15% regeling' in beginsel ziet op parenteraal toe te dienen antibiotica of eventueel antibiotica die via topdressing worden toegediend. Die toedieningswijzen lenen zich bij uitstek voor individuele toepassing bij een dier of een kleine groep dieren. Behalve dat niet is kunnen worden aangetoond dat de dosering van oraal toe te dienen antibiotica via het voer of trog hier nauwkeurig mogelijk is geweest, blijft bij oraal toe te dienen antibiotica een niet denkbeeldig risico aanwezig dat de veehouder op basis van eigen inzichten en zonder de tussenkomst van een dierenarts een koppelbehandeling (van een afdeling of stal) inzet, temeer als wordt beschikt over verpakkingen waarmee dit in principe mogelijk is, hetgeen weinig controleerbaar en naar het oordeel van het college niet wenselijk is.

5.19. Het college deelt ook niet de vrij ruime uitleg die door beklagde aan de regelgeving wordt gegeven, in de zin dat er een continue '15% voorraad' aan oraal via het drinkwater toe te dienen antibiotica op een veehouderij aanwezig mag zijn. Als er dan al oraal via het drinkwater toe te dienen antibiotica voor individuele behandeling van varkens op een bedrijf worden geleverd in het kader van de 15% regeling, is het college van oordeel dat de zorgvuldige beroepsuitoefening gebiedt dat in het bedrijfsbehandelplan c.q. de administratie wordt uitgelegd waarom een parenteraal of via topdressing toe te dienen

antibioticum geen reële optie zou zijn en dat inzichtelijk wordt gemaakt op welke wijze en met welke instructies en in welke doseringen de orale toediening via drinkwater dan precies en betrouwbaar plaatsvindt of heeft gevonden (bij welke dieren in welk hok). Het ligt verder in de rede om dergelijke antibiotica aan de veehouder te leveren in verpakkingen die qua formaat en concentratie werkzame stof duiden op gebruik op individueel niveau. Ook is het college van oordeel dat dergelijke individuele 'orale' behandelingen met de veehouder moeten worden geëvalueerd en dient bij een administratieve controle achteraf te kunnen worden geverifieerd welke dieren er met het betreffende antibioticum zijn behandeld. De regie over en het transparant inzichtelijk maken van de inzet van antibiotica op een bedrijf blijft de verantwoordelijkheid van de dierenarts, ook als het gaat om behandelingen die door de veehouder zelf worden toegepast. Aangevoerd zou moeten kunnen worden in welke gevallen de geleverde antibiotica feitelijk aan individuele dieren zijn verstrekt. Dat vereiste inzicht is hier niet of onvoldoende verschaft en niet controleerbaar en voorkomen dient te worden dat veehouders met de levering van oraal via het drinkwater toe te dienen antibiotica buiten medeweten van de dierenarts op veel grotere schaal (afdeling of stal) antibiotica kunnen inzetten dan op het hen toegestane beperkte individuele niveau.

5.20. Met betrekking tot de inzet van het tweede keuze antibioticum Colistine in januari 2015 voor alle biggen in de startfase, staat in het visiteverslag enkel vermeld *'in startvoer is wat misgegaan. Hierdoor veel diarree onder de biggen. Verdacht van Coli. Komende 5 dagen kuren met Colistine. Voer nakijken en waar nodig aanpassen'*. In de tuchtprocedure, dus achteraf, heeft beklagde een uitgebreidere motivering gegeven, in de zin dat Colistine is ingezet in verband met ernstige diarree, dysbacteriose met veel sterfte tot gevolg, waar E.coli en Salmonella op de loer lagen, waaromtrent veel resistentie tegen eerste keuzemiddelen is beschreven. Behalve dat niet aan de hand van beschreven eerdere ervaringen of onderzoek inzichtelijk is gemaakt dat van eerste keuze antibiotica geen effect te verwachten viel, geldt dat die onderbouwing van de veterinaire noodzaak van tweede keuze antibiotica niet in de bijbehorende verslaglegging is vervat. Ook het bedrijfsgezondheidsplan is te summier qua analyse van de algemene gezondheidstoestand van de dieren en het diergeneesmiddelengebruik op het bedrijf, alsook ten aanzien van de voorgenomen maatregelen ter verbetering van de gezondheid en reductie van antibioticagebruik.

5.21. Op grond van het voorgaande is niet althans niet steeds of volledig voldaan aan de voorwaarden die voor de inzet van antibiotica zoals die sinds 1 maart 2014 gelden.

Ten aanzien van onderzoeksrapport nr 92471 (bedrijf B)

5.22. Het voert naar het oordeel van het college te ver om alle in het rapport genoemde leveringen van antibiotica te moeten bespreken, zodat het college zich tot een selectie zal beperken. In ieder geval zijn er met betrekking tot de inzet van tweede keuzemiddelen op dit bedrijf zonder meer aanmerkingen te maken, hoewel beklagde ook gefundeerde tegenargumenten heeft aangedragen en het college, zoals hierna zal blijken, rekening houdt met de complexe omstandigheden op dit bedrijf.

5.23. Als wordt getoetst aan de in de pleegperiode geldende regelgeving (zie rov. 5.8), dan zijn hier niet slechts tweede keuze middelen voor individuele behandelingen geleverd voor de drie aandoeningen waarvoor dat destijds was toegestaan. Echter is de regeling met betrekking tot tweede keuze antibiotica inmiddels per januari 2017 aangepast en

wordt ook aan de nieuwste regelgeving getoetst, althans waar het betreft de wijziging dat thans in het bedrijfsbehandelplan meer generieke maar maximaal drie zelf te benoemen aandoeningen of indicaties mogen worden aangewezen die op het bedrijf voorkomen, waartegen tweede keuzemiddelen zouden kunnen worden ingezet voor de individuele behandeling van varkens door de veehouder zelf.

5.24. Net zoals de klachtambtenaar ziet het college de in het behandelplan genoemde 'peri operatieve' inzet van het tweede keuze antibioticum Albipen tijdens het castreren van de beertjes ter voorkoming van Streptococcus suis als een preventieve behandeling. Die is niet toegestaan en hoort niet in een bedrijfsbehandelplan thuis. Dat de behandeling kennelijk werd ingegeven door het slechte management op het bedrijf, ter voorkoming van infectieproblemen, doet aan het voorgaande niet af.

5.25. Gebleken is dat, waar in de visitebrief van 15 juni 2015 wordt vermeld een 'ruiltroom' te behandelen met Albipen, daarmee is bedoeld de behandeling van biggen met diarree, clostridium perfringens, in de kraamstal. Beklaagde heeft gesteld dat meerdere bacteriologische onderzoeken de diagnose hebben bevestigd en dat Albipen de beste keuze was tegen arthritis en clostridiumdiarree bij jonge biggen, waar injectiepreparaten met Penicilline (Pen 30) niet in de darm werken en er bij biggen van zeugen die voor het eerst wierpen diarree en massale sterfte optrad binnen 6 tot 24 uur na geboorte, op grond waarvan acuut bij enkele tomen Albipen is ingezet om de sterfte te stoppen. Het college heeft op basis van het verweer van beklagde niet de overtuiging gekregen dat dit antibioticum preventief bij biggen in de kraamstal is ingezet, maar aan de klachtambtenaar moet worden toegegeven dat dit tweede keuze antibioticum niet voor de genoemde aandoening is geregistreerd en in het bedrijfsbehandelplan ook niet is benoemd voor deze indicatie, waar ook de veterinaire onderbouwing en verantwoording in de administratie en verslaglegging ten tijde van de behandeling zelf te summier is en eerst achteraf in de onderhavige procedure nadere uitleg heeft plaatsgevonden.

5.26. Ook voor wat betreft de levering van tweede keuzemiddelen voor individuele behandeling van oudere varkens is de veterinaire onderbouwing niet helder. De noodzaak om zeugen of opfokgelten met tweede keuze middelen te behandelen is niet duidelijk opgenomen in het bedrijfsbehandelplan. Ampicilline wordt in het bedrijfsbehandelplan bij verschillende aandoeningen vermeld als het in te zetten antibioticum, maar in visitebrieven wordt volstaan met weinig specifieke terminologie als 'zieke zeugen' en 'kreupele zeugen', die feitelijk niet als een waarschijnlijkheidsdiagnose kunnen worden aangemerkt. Ook de veterinaire noodzaak voor de inzet van Flumequine bij zeugen in januari en februari 2015 is bijvoorbeeld niet in het bedrijfsgezondheidsplan, bedrijfsbehandelplan en onvoldoende in visitebrieven verantwoord en de voorkeur van beklagde voor dit middel bij chronische urineweginfecties, met name door de gestelde goede weefseldistributie tot in het urogenitaalsysteem, is ook eerst achteraf in de onderhavige tuchtprocedure uitgelegd.

5.27. Uit het dossier blijkt genoegzaam dat er op het bedrijf recidiverende urineweginfecties, arthritis en ernstige diarreeproblemen voorkwamen, met name geboortediarree. Het feit dat beklagde ter behandeling van clostridium of coli (neonatale) diarree diverse keren van antibioticum is gewijzigd, hoeft er naar het oordeel van het college nog niet op te duiden dat dit lichtvaardig is gebeurd. Beklaagde heeft voldoende aannemelijk gemaakt in het verleden uitkomsten van antibiogrammen bacteriën in vitro vaak wel gevoeligheid voor eerste keuzemiddelen aangaven, maar dat zulks in vivo weer niet

het geval bleek te zijn, reden waarom ook op basis van ervaring en effect in de stal antibiotica zijn ingezet en is geswitched als bleek dat een antibioticum geen of slechts korte tijd effect had. Weliswaar zijn in de hier in het geding zijnde periode enkele gevoeligheidstesten gedaan, echter kan aan de klachtambtenaar worden toegegeven dat de inzet van Denagard, Tylosine, Albipen en Lincomycine spectinomycine niet voldoende gedocumenteerd is onderbouwd, en dat door beklagde is nagelaten te motiveren waarom niet voor ter behandeling van clostridium perfringens of coli (neonatale) diarree bij varkens geregistreerde antibiotica is gekozen.

5.28. Beklaagde heeft verder aangevoerd dat Trim Sulfa injecties niet standaard of preventief zijn ingezet maar voor een driedaagse behandeling van zieke zeugen met opstartproblemen rond het werpen (uierontsteking baarmoederontsteking), zoals opgenomen in het bedrijfsbehandelplan, waarbij hij de minimale behandelduur van vergelijkbare injectie- preparaten heeft aangehouden. Echter moet door het college worden vastgesteld dat ook deze motivering van de noodzaak van de inzet van deze antibiotica onvoldoende uit de verslaglegging blijkt, waar anderzijds de kritiek van de klachtambtenaar op de aangehouden behandelduur buiten beschouwing wordt gelaten, met verwijzing naar rov. 5.13.

5.29. Op grond van het voorgaande is het college niet tot de overtuiging gekomen dat hier door beklagde lichtvaardig antibiotica zijn ingezet. Echter, in het licht van de aangescherpte wettelijke voorschriften die er sinds de gewijzigde kanalisatiestatus van antibiotica per 1 maart 2014 gelden, concludeert het college dat de handelwijze van beklagde daar niet mee in overeenstemming is geweest. Beklaagde heeft veelal eerst achteraf beargumenteerd waarom tot de inzet van tweede keuze antibiotica is besloten. Behalve dat die argumentatie door het college niet in alle gevallen als toereikend wordt gezien, geldt dat van beklagde had mogen worden verwacht dat de vereiste nadere onderbouwing en ook van de van het bedrijfsbehandelplan afwijkende keuzes (met beschrijving van het ziektebeeld, diagnose, instructie, evaluatie) op het moment zelf in verslaglegging was gedocumenteerd, hetgeen onvoldoende is gebeurd, ook waar het de identificatie van de behandelde dieren betrof. In het bedrijfsgezondheidsplan worden de complexe problemen op het bedrijf onvoldoende belicht, waar juist dit document zich daar bij uitstek voor leent en is bedoeld, met een analyse van de gezondheidssituatie van de dieren op het bedrijf en schriftelijke vastlegging van de maatregelen om tot reductie van het antibioticumgebruik te komen. De noodzaak om antibiotica in te zetten dient transparant te worden verantwoord, eens temeer als het geen eerste keuze antibiotica zijn en ook als de inzet van antibiotica op aanvaardbare gronden geschiedt en nodig is. Die verslaglegging is ook in het eigen belang van de dierenarts, wetende dat van overheidswege toezicht en controle op de naleving van de toepasselijke voorschriften wordt gehouden.

5.30. Dit gezegd hebbende houdt het college rekening met de lastige positie van beklagde in zijn dubbelfunctie (dierenarts en poortwachter) op dit bedrijf. Genoegzaam aannemelijk is geworden dat er vrijwel continue problemen speelden als overbezetting, waar meer dan 50% van de dieren werd vervangen, te weinig leegstand, waardoor de hygiëne en schoonmaak in het gedrang kwamen, hoge infectiedruk, incapabel management van de veehouder, die geen investeringen kon of wilde doen, een verouderde (brij)voerinstallatie met regelmatig storingen en instabiele voerbeurten, onnauwkeurige doseringen en wisselende samenstellingen tot gevolg, klimaatproblemen, een terugkerend ernstig probleem qua geboortediarree, die E.coli en Clostridium gerelateerd waren

en gezondheidsklachten gerelateerd aan urineweginfecties en Streptococcus suis infecties, met de nodige uitval tot gevolg. In visitebrieven worden verder opmerkingen gemaakt over de melkgift bij de zeugen, keutelige mest, storingen in brijvoer, het niet opstarten van de zeugen met aanhoudende urineweginfecties en strep suis klachten (vooral arthritis). Beklaagde heeft verder voldoende aannemelijk gemaakt dat hij in het kader van geboortediarrée, Streptococcus suis en urineweginfecties in de loop der tijd reeds veel nader (bacteriologisch) onderzoek had gedaan en gebleken is dat hij medio 2015 externe deskundigen (dr. de Snoek en drs. Dirkzwager) heeft ingeschakeld die onderzoek hebben verricht en onder meer met aanbevelingen en actiepunten zijn gekomen om de gezondheidssituatie en de leefomstandigheden voor de dieren op het bedrijf te verbeteren. Ook de frequentie waarmee beklagde het bedrijf heeft bezocht duidt op een intensieve begeleiding. Daarbij tekent het college wel aan dat een dierenarts in zijn rol van poortwachter zich ook dient te realiseren dat in situaties dat incapabel management, slechte huisvesting, een slecht stalklimaat en het uitblijven van noodzakelijke investeringen blijven voortduren, bij de te verwachten effectiviteit van antibiotica vraagtekens kunnen worden geplaatst.

5.31. Het college houdt verder ten aanzien van het eerste bedrijf rekening met het feit dat een deel van de pleegperiode buiten beschouwing wordt gelaten, naast dat is gebleken dat het antibioticumgebruik op de beide bedrijven in de beoordeelde periode binnen het streefniveau is gebleven, waar de veehouder op het tweede bedrijf (B) zijn activiteiten in mei 2016 heeft gestaakt. Ook wordt rekening gehouden met het feit dat de onderhavige zaak in de beginfase van de gewijzigde regelgeving heeft gespeeld en lijkt het erop dat de informatieverstrekking van overheidswege kennelijk niet steeds helder is geweest, naast dat de klachtambtenaar zich beroept op een richtlijn die eerst tijdens de pleegperiode is gepubliceerd en goedgekeurd. Al met al is door het college besloten tot na te melden voorwaardelijke maatregel.

6. DE BESLISSING

Het college:

verklaart de klacht gegrond;

legt beklagde een voorwaardelijke geldboete op van € 750,= met een proeftijd van twee jaar, een en ander overeenkomstig het bepaalde in artikel 8.31 lid 1 sub c, juncto lid 5 en lid 6 van de Wet dieren, welke proeftijd ingaat op de dag dat de onderhavige uitspraak onherroepelijk is geworden.

Aldus vastgesteld te 's Gravenhage door mr. G.J. van Muijen, voorzitter, en door de leden drs. J. Hilvering, drs. M. Lockhorst, drs. drs. B.G. Tillema en drs. B.J.A. Langhorst-Mak, in tegenwoordigheid van mr. J.B.M. Keijzers, secretaris.

Uitgesproken in het openbaar op 19 juli 2018 door mr. G.J. van Muijen, voorzitter, in tegenwoordigheid van mr. J.B.M. Keijzers, secretaris.